

Högbyskolan
Jacob Gråbergs Plats 6
623 50 Hemse

2011-02-14

Dnr 43-2010:1398

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Högbyskolan
i Gotlands kommun

2011-02-14

Rektor Päivi Oliv
Högbyskolan
Jacob Gråbergs Plats 6
623 50 Hemse

Tillsyn i Högbyskolan

Grundskola årskurs 7-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Högbyskolan och Gotlands kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Kunskapsresultaten på Högbyskolan 7-9 måste förbättras och skolan behöver i än högre grad analysera de uppnådda resultaten. Var fjärde elev lämnade skolan år 2010 utan fullständigt betyg. Det förekommer vidare en tydlig skillnad i resultat mellan pojkar och flickor på Högbyskolan. Exempelvis när det gäller genomsnittligt meritvärde uppnår flickorna 227 poäng vilket ligger över riksgenomsnittet och genomsnittet i kommunen. Pojkarna resultat är 192 poäng vilket är sämre än genomsnittet i riket och i kommunen. Särskilt stöd erbjuds inte till alla elever i behov av sådant stöd och åtgärderna riktas framförallt till ämnena svenska, engelska och matematik. Elever som är i behov av särskilt stöd i andra ämnen erbjuds inte stöd i lika stor utsträckning.

Åtgärdsprogrammen måste förbättras så att de på ett tydligare sätt kan bli ett redskap för lärarna att kunna anpassa sin undervisning till de olika elevernas förutsättningar och tänkande. De individuella utvecklingsplanerna behöver även de förbättras så att de kan bidra till att mål och krav tydliggörs för elever och deras vårdnadshavare. Förhoppningsvis kan förbättrade individuella utvecklingsplaner och utvecklade åtgärdsprogram bidra till en högre måluppfyllelse.

Elevernas inflytande över sin utbildning behöver förbättras. De berättar att graden av inflytande är beroende av vilken lärare som undervisar. Flera lärare bjuder inte in eleverna till att påverka undervisningen utan planerar undervisningen själva. En förutsättning för elevernas möjlighet till inflytande är att eleverna har kännedom om målen för utbildningen. Eleverna upplever att de mål som lärarna presenterar för dem är alltför svåra att förstå och att det varierar i vilken omfattning lärarna förklarar målen på ett tydligt och begripligt sätt.

Samverkan och samarbetet mellan lärarna behöver förbättras för att ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang. Även om flera lärare samverkar med varandra så finns det på skolan lärare som väljer att inte samverka eller gör det i lägre utsträckning.

Med tanke på att skolan behöver vidta förbättra sina resultat så behöver rektor i ännu högre grad ta ansvar för att skolans lärare utvecklar sin undervisning. Tillsynen visar att eleverna inte i tillräckligt hög grad upplever undervisningen som intresseväckande och stimulerande. Alla lärare har vidare inte höga och tydliggjorda förväntningar på eleverna.

Skolinspektionen har i tillsynen av Högbyskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektorn ser inte till att lärarna ger eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling. (7 kap. 2 § grundskoleförordningen)
- Rektorn och lärarna klargör inte mål och krav för föräldrar och elever. (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter)
- Undervisningen upplevs inte som tillräckligt stimulerande för eleverna (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot)
- Rektorn ser inte till att lärarna samverkar i tillräcklig hög grad för att ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, 2.2 Kunskaper)
- Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräckligt och anpassas inte alltid efter deras ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

- Skolan har inte höga och tydliggjorda förväntningar på eleverna (Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, 2.3 Elevernans ansvar och inflytande, Riktlinjer).
- Skolans plan mot kränkande behandling svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Varje elev erbjuds inte garanterade antalet undervisningstimmar. (4 kap. 3 a § första stycket första meningen skollagen)
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Alla elever som är i behov av särskilt stöd får inte sådant stöd (4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2

Rektor och Gotlands kommun har ansvar för att Högbyskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Gotlands kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Gotlands kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråden Anki Näckstam och Sigbritt Gålnander deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Tommy Bucht

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Högbyskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gotlands kommun under september 2010 – januari 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Högbyskolan den 9-10 december. Ansvariga för tillsynen har utredaren Tomasz Czarnik och undervisningsrådet Tommy Bucht varit.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Högbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Högbyskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Högbyskolan

Högbyskolan	Antal elever
Grundskoleklass	260

Källa: Skolans egna uppgifter september 2010.

Högbyskolan omfattar grundskolans årskurser 7-9. Skolan leds av en rektor. Skolans personal är organiserad i 4 arbetslag varav ett arbetslag är ett resursarbetslag där även en av kommunens samundervisningsgrupper är lokalintegrerad. Årskurs 7-9 arbetar i åldershomogena grupper.

Tillsynsprotokoll för Högbyskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering:

Enligt kvalitetsredovisningen gällande för år 2010 är det 77 procent av eleverna som fått fullständigt betyg. Det innebär att närmare var fjärde elev lämnar skolan utan ett fullständigt betyg. Det genomsnittliga meritvärdet är 211 poäng vilket ligger något över jämförbart resultat i kommunens skolor. Andelen elever som är behöriga till gymnasiet är 88 procent.

Sammanställningar av betyg visar på tydliga skillnader mellan flickors och pojkars resultat. Pojkarnas genomsnittliga meritvärde ligger 35 poäng under flickornas meritvärde och även sex poäng under jämförbart resultat för pojkarna i riket.

92 procent av eleverna nådde målen på de nationella ämnesproven i engelska och svenska år 2010. I kemi nådde 83 procent av eleverna målen. Resultatet i matematik visar att endast 67 procent av eleverna nådde målen. Det innebär att var tredje elev inte nådde målen enligt det nationella ämnesprovet i matematik.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarna ger eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

De skriftliga omdömen i elevernas individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av ger inte elever och föräldrar tydlig information om elevernas kunskaper i relation till de nationella målen. Skriftliga omdömen saknas dessutom i vissa ämnen. Den framåtsyftande delen sammanfattar inte tydlig nog vilka kunskaper och förmågor eleverna ska utveckla.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn och lärarna klargör inte mål och krav för föräldrar och elever.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

I samtal med elever framkommer att, även om de får information om vilka mål de ska uppnå i olika ämnen, de inte förstår vad det innebär. Eleverna upplever målen som svårbegripliga och krångliga och att en del lärare inte förklarar målen på ett tydligt och begripligt sätt. Rektorn och lärarna behöver därför säkerställa att elever får kontinuerlig information om mål och krav i alla ämnen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen måste utvecklas och bli mer stimulerande i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Motivering:

Vid intervjuer och samtal framkommer att det varierar om eleverna upplever undervisningen som stimulerande. Rektorsintervjun och elevintervjun visar att undervisningen är beroende på vilken lärare man har. Vissa lärare gör skolarbetet intressant och bedriver en stimulerande undervisning medan andra lärare inte gör det. Undervisningen upplevs i flera fall som tråkig och enahanda. Vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att rektor arbetar aktivt med att följa upp lärarnas undervisning genom regelbundna verksamhetsbesök som följs av återkoppling. Rektor är väl medveten om att undervisningen trots detta är av skiftande kvalitet.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Rektorn ser inte till att lärarna samverkar i tillräcklig hög grad för att ge eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Rektorn berättar att flera lärare samverkar med varandra för att ge eleverna möjlighet till överblick och att se sammanhang. Samtidigt uppger rektor att det även finns lärare som väljer att inte samverka eller gör det i mindre utsträckning. Lärarna beskriver att det är problematiskt att arbeta ämnesövergripande eftersom arbetslagen består av för många lärare. De berättar att arbetslagens storlek gör det svårt att exempelvis hitta tid för att föra pedagogiska diskussioner. Många ämneskonferenser faller bort även om de är schemalagda.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräcklig och anpassas inte alltid efter deras ålder och mognad

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Tillsynen visar att eleverna i Högbyskolan i varierande grad ges möjlighet till inflytande över undervisningen och sitt eget lärande. Intervjuade elever uppger att de tillsammans med en del lärare kan påverka arbetssätt och arbetsformer. I andra ämnen planerar lärarna det mesta av undervisningen själva och eleverna får sällan ha synpunkter på undervisningens innehåll och planering.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Tillit till elevens förmåga

Bedömning:

Rektor måste se till att lärarna förmedlar höga och tydliggjorda förväntningar på eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.

Motivering:

Ett flertal av skolans lärare och rektorn har höga och tydliggjorda förväntningar på eleverna. Vid intervjuer och samtal med lärare och elever framgår att det dock finns flera lärare som inte visar eleverna att de tror på elevernas förmåga och stöttar dem i deras ambitioner. Det stöttar inte eleverna till att utvecklas så långt som möjligt eller i deras framtidsplaner utan nöjer sig med att eleverna uppnår ett godkänt resultat.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans plan mot kränkande behandling svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Planen bygger inte på någon aktuell kartläggning av förhållandena på skolan. Detta gör att planen saknar verksamhetens specifika förutsättningar och därtill kopplade åtgärder inte syns i planen. Ansvarsfördelningen mellan rektor och personal behöver bli tydlig.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Varje elev erbjuds inte det garanterade antalet undervisningstimmar.

Författningsstöd:

4 kap. 3 a § första stycket första meningen 1985 års skollag

Motivering:

Elever på skolan erbjuds undervisning på sitt eget modersmål. Denna undervisning genomförs under den vanliga schemalagda dagen och påverkar därför elevernas garanterade undervisningstid.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Åtgärdsprogrammen relateras inte till läroplanen och kursplanernas mål. Dessutom framkommer det inte tydligt vad skolan ska göra för att eleverna ska uppnå målen. Det räcker inte att skriva att *"eleven ska nå målen i alla ämnen"*, att *"eleven fått material från specialpedagogen som eleven ska arbeta med hemma"*, *"eleven tackat ja till sommarskola"* eller att *"eleven är anmäld till intensiv kurs i engelska"*.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan måste vidta ytterligare åtgärder så att alla elever som är i behov av särskilt stöd får det.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Alla elever som har behov av särskilt stöd erbjuds inte alltid sådant stöd. Detta bekräftas av både lärare och elevvårdspersonal. Skolan erbjuder eleverna så kallade intensivkurser då de riskerar att inte nå målen. Dessa intensivkurser ges företrädesvis i svenska, engelska och matematik. I övriga ämnen erbjuds inte samman stöd. Elever uppger också att de ibland inte infinner sig på dessa intensivkurser då de riskerar att missa andra ämnen i undervisningen.